

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
N.-Kikindán.

Egyesült „Kikindai Közlöny” és „Felső Torontál”
POLITIKAI LAP.
Megjelenik: egyelőre vasárnaponként.

Előfizetési díj:
Póstán küldve, vagy házhoz hordva: Egész évre 14 kor.
Félévre 7 kor. Negyedévre 3 kor. 50 fill.
Egy szám 20 fillér.

Állami tisztviselők és a szocializmus.

Maholnap már alig lesz város Magyarországon, ahol az állami tisztviselők, tekintet nélkül arra, hogy melyik minisztérium szolgálatában állanak, ne csatlakoztak volna a mozgalomhoz, melynek célja helyzetük javítása. Mintha valami régi szükséglet pótló és a polgárság által epedve várt új politikai párt bontotta volna ki zászlaját, olyan hatalmas hullámokat ver ez a mozgalom és olyan lelkesedéssel sereglenek a kibontott zászló köré.

Az ország értelmiségének színe java, államiságunknak kipróbált és erőteljes oszlopai egy olyan jelszóért lelkesednek, melyet eddigél nálunk csak a proletáriatus hangoztatott: kenyeret, lehetőleg fehér kenyeret. A szociáldemokratától szoktuk csak meg eddig, hogy a nép egy rétegének boldogulása érdekében erőteljes modorban appelláljon a kormányra és a társadalomra egyaránt.

Nem hasonlítom és nem is lehet összehasonlítani egymással ezt a két mozgalmat. A szociál-

demokratának legerősebb ellensége nálunk az állami tisztviselők kara, mely úgy intelligencia, mint hazafiasság dolgában a vezető elem hivatását teljesíti, nemcsak gyakorlati, de ideális értelemben is. De azt elvitatni nem lehet, hogy a két mozgalom között, ha azokat magasabb szempontból nézzük, vannak rokon vonások a két mozgalom egyes frázisai egymással párhuzamosak és ezek előtt szemet hunyni nem lehet, nem szabad. A kérdésnek ezt az oldalát szükséges teljesen megvilágítani, mert az országnak éppen úgy mint a kormánynak, tisztán kell látnia e fontos ügyben.

A midőn olyan tényre állunk szemben, hogy az ország lakosságának egy hányada, ebben az esetben vezető eleme, intelligenciája, az állam oszlopai, igen sok ezer ember egy közös cél érdekében tömörül, lázas gyorsasággal szervezkedik és a saját jól felfogott érdekében öszhangzó egyesítéssel minden követ megmozgatni igyekezik: ez nem az ő házi ügyök, ez a társadalom, az ország ügye. Vagyis a közgazdasági és politikai probléma, amely

megoldásra vár. Így kell felfogni ez a kérdést. Közgazdasági és politikai probléma, melynek esetleges rossz megoldása végzetes következményekkel járhat.

A szociáldemokraczia a mai, a parlamenti rendszerbe beilleszkedő formájában csak ilyen közgazdasági és politikai probléma.

Mi az ok, amely az állami tisztviselők ezen gyors és hatalmas mozgalmát létre hozta? A kenyér az ekzisztencia, a küzdelem, a létért. Évtizedek óta állandó a panasz, hogy a magyar állam rosszul fizeti az ő hivatalnokait s kétségbe nem bicsúli meg őket. Nem mondom, hogy illetékes helyen nem ismertek el e panasz jogosultságát. Sőt, valahányszor a miniszteri bársonyszékről ebben a kérdésben nyilatkozattételre került a sor, az mindig jóakaró és biztató volt. Nem akarok itt rátérni az okokra, melyek miatt a biztatások annyi időn keresztül meg nem tudtak valósulni. Most sokkal fontosabb a tény, hogy a sok ezer állami hivatalnok, öszszeáll, szervezkedik és az egész társadalom füle hallatára, szeme láttára oda dörög a magyar állam

TÁRCA.

Fürdő levél.

Balaton Füred és Siófok.

A tengeri-tavi fürdők mind inkább és inkább hasonlóknak lesznek egymáshoz, mihelyt a kezdetlegességen túl vannak és a modern kényelmet elérték. Osztonde, Trouville, a quarneroi öböl paradicsomi szépségű Abbazia-tengeri fürdővel a mi Balaton Füredünk noha nem versenyzik, de fenséges szépségű fekvésével, páratlan nyugalomával, a Balaton ezüstös hullámzó végtelen tükrével, melyben egy oldalról a hegyek ormái tükröződnek, másik oldalán televény szántóföldek tarkasávjai mint egy színes keleti szőnyeg terül el a szemlélő előtt — felül mulja őket.

Alig pár napja, hogy Balaton Füredre idözöm, már is megkedveltem.

A parti sétányról nézem a Balatont, mely itt Fürednél különösen szép. A végtelennek látszó ezüstös hullámu tó finom páráselegybe van merülve, melyre a képzelhető legtisztább körvonallakkal rajzódik a tájék, a hegytetőn levő tihanyi apátság ódon temploma hatalmas kettős tornyával és ezt az ábrándos szép képet a fürdő vizén uszkáló számtalan keces vitorlás jacht, apró csónak és a távolból látszó gőzhajók egészítik ki a szemnek annál nagyobb gyönyörűségére.

A míg így elmerengek, megkondulnak a tihanyi apátság ősrégi harangjai a délet jelente, mely mint egy tulvilági hang szűrődik át ide. Ilyen idő tajt legnépesebb a parti sétány. Elegáns, eldöntött közönség lepi el az árnyas utakat, a legtöbben a fürdőbe sietnek, mert a víz ebben az időben legalkalmasabb, lanya melegével, a fürdésre.

Távol a tó elhagyatottabb részén egy halász vetette ki hálóját, egykedvűen lesi annak mozdulását. Mikor ezt az öreg halászt nézem, elgondolom: sajátos, de való igaz, hogy ez az öreg, a ki egy emberöltő óta bujja a Balatont, nem képes megérteni annak fenségét a melyben él, de sőt észre sem veszi.

Balaton Füredet rendszeren a mi főuri világnak és a főpapságnak keresi fel. Itt nyaral a többek közt a hercegprimás, a tihanyi főpát jelenleg is. Blaha Lujza, az ünnepelelt diva itt idözését a nyaralója ormára felvont kék zászló (bárá Splényi es. színe) jelzi.

A fürdő telepen van felállítva Kisfaludi Sándor nagy érez álló szobra (állította Zala vármegye közönsége) Számos szép nyaraló disziti a fürdő telepet, köztük Vaszary Kólos hercegprimás fényes nyári laka. Azonkívül az Érszélet, Klotil, Ipoly udvar és Grand hotel szállók. Maga a község távolabb, az emelkedésen fekszik.

A fürdői élet, mint a legtöbb fürdőhelyen egyhangú, csak a Balatonon a Stefánia jacht egylet által rendezni szokott

jacht versenyek és a világi fürdők felkapott szórakoztatója a galambcéllövészet keltik fel az általános érdeklődést és hozzák össze pár napra az arisztokraczia sport kedvelőtagjait. Különbén a viziséták a diszes jachtokon és apró lélekvosztókön minden naposak és felette érdekes látványt nyújtanak a parti sétálóknak.

A galamb céllövészt, ezt a kegyetlen uriszenvedélyt is megnéztem és mondhatom, nem találtam gvallérhoz illő sportnak, mikor a ketrecből kieresztett remegő galambokat egymásután durrogatják le apró puskákkal.

A közlekedést Siófokról a balatontavi gőzhajó részv. társaság gőzhajói közvetítik.

Siófok Balaton Fürednek majdnem átellenében (13 km. vízi út) a Balaton lankás partján fekszik. Siófok ugyszólva még új fürdő, de azért mondhatni a balatontavi fürdők között a fegfelkapottabb és leglátogatottabb. Hullámverése olyan erős, mint bármelyik tengeri fürdő. A fürdőtelep közvetlen a tópartján terül el rendkívül szép árnyas ligetek közt.

A Balaton színét nézve, talán bübajosabb, csodásabb képet nyújt, mint Füredről nézve. A tó mint valami felvadt ezüst terül el a messzeségben. Messze fönt a tiszta légtben, mint valami délibáb látszik a tuloldali hegyláncolat legapróbb árnyaival, Tihany, B-Füred, Ors, Almádi. És mintegy mozdulatlan ragyogó fényárnyban tündöklök. Siófok sokban hasonlít Aix-les Bains (Aix) fürdőhöz. A tó elha-

vezetőinek: kenyeret, fehérebb kenyeret!

Tehát kenyérharc ez. És kenyérharc a szocializmus is.

Ami mégis a két mozgalom között az óriási különbséget teszi, az azon körülmény, hogy ég és föld a különbség a két mozgalomban részt vevő emberek egyénisége, jelleme között. Nevelés, életfelfogás, lélekállapot egészen más a munkás proletáritásnál mint a zugolódo hivatalnoknál.

De akit magasabb szempontok vezetnek, az úgy találja, hogy ezek a különbségek a részletek keretébe tartoznak, a cél a szervezkedés, a jelszavak lényege itt és amott ugyanegy!

Ne higgyék a magyar állam vezetői, hogy a midőn kezükbe veszik az állami hivatalnokok memorandumait, hogy most egy efemer jelentőségű eseményről van szó. Ledér felfogás lenne ez és súlyos nagy következményekkel járhatna. Ugy kell kezelni a kérdést, mint egy nagy gazdasági és politikai problémát, mert tényleg az is.

A szocialisták már régóta csalogatják a kishivatalnokokat maguk közé. Most ezek szervezkedtek. Ne kergessük az új szervezetet a szocializmus karjaiba.

Embercsere.

Megindult Magyarországon a nagy átalakulás. Fogynak a magyar faj. Az ősök unokái vándorolnak kifelé. Egy részük Amerikába, más részük Szlavoniába, a harmadik részük, a székelyek, Romániába. Az emberanyagból azonban nem veszünk. Amennyi ugyanis kimegy a mi véreinkből, annyi szívárogo be Galiciából. Ezek már nem a mi véreink. sőt inkább a mi vérünket, megmaradt anyagi erőnket szipolyozni jönnek ide, hogy azután idegenségükkel ráfeküdjenek a nemzet

gyatottabb részein a parti nádasok és vizinövények közt gyakran feltűnik egy-egy a hullámokra szabadon bizott csónak olyan sátoros kocsiféle redővel borítva, melyet színes tarka vászon takar. Benn a csónakban fiatal hölgy pihen vagy olvas.

A fürdő telepen vannak a fürdő részvénytársaság csinos, elegáns szállói melyek drágaságban jóval felülmúlják a sokkal elkelőbb Balaton füredet.

Siófokot a fővárosi kereskedő világ keresi fel, különösen a saison delén oly nagy számban, hogy a számtalan külön szálloda és vendéglő dacára, meg magán házakban is szinte lehetetlen lakást kapni.

A fürdői élet a tengeri fürdőn kívül, a parti sétákból áll a déli és esti órákban a közönség a sétányon parádézik. Köztük sok fiatal hölgy valóságos kirakati fényűzéssel készült lenge ruhákban, azon kívül temérdek gyermek tarkítja a tömeget és zavarja hangos kacajával a sétáló társalgását.

Amint így a part mellett állva tanulmányozom a közönséget egy kis fürdősi haju szőke gyermek leány állított hozzám:

— Bácsi kérem szépen fogjon nekem egy békát.

Nagyot néztem, miután nálam sem háló, sem horgászó eszköz nem volt, a különös kérdésre

— De hát minek az kis leány?

testére. Így fordul meg a sors, s ha ugynevezik is majdan még ezt az országot, hogy Magyarország, nem lesz az magyar, mert a magyar faj kivész belőle, de még kivész az a tót is, amely egyidőben, ha nyelvében nem is, de érzelmeiben legalább magyarrá lett.

A ki- és bevándorlás kérdését, annak szabályozását, megakadályozását tanulmányozzák, kodifikálják most a belügyi, kereskedelemügyi és földművelésügyi miniszteriumokban. És míg ez a dolog folyik, látom fogyni a magyarságot a Dunántul, kivált Veszprémmegye falvaiból. Látom a felvidékről és látom a Székelyföldről, bár ez utóbbi helyen a székelynép öserejéből a legutóbbi idő alatt hatalmas mozgalom indult meg a pusztulni, idegenbe vándorolni induló székelymagyarság megmentésére, itthonartására, ami kétségtelen a székelyek vezető embereinek érdeme.

Itt bent az anyaország kebelében Darányi Ignác az, aki legtöbbet tesz a kivándorlás megakadályozására. Az ő földművelésügyi minisztersége alatt indult meg hatalmas arányokban a Kárpátaljai nép megmentésének akciója, ezenkívül létesülnek a gazdasági szövetkezetek, amelyek a magyarságot, a parasztot, a kisiparost megoltalmazzák az uzsorástól, az anyagi zülléstől. De érezzük, hogy mindez nem elég annak az embercsere megsejtesítésére, mely ma itt van folyamatban Árpád földjén. Amíg a részint rossz gazdálkodás, részint a tulságos megterheltség következtében az ország legnagyobb, most már tiszta magyar vidékein is érvényesül az egyik két gyerek-rendszer, vagyis a bűnös fajirtás, addig látjuk, hogy a bevándorlott idegenek mint sarjadzanak itt ki egy-egy tőből száz és száz ágra. Fogynak a magyar, egyre fogynak s hogyha pár száz esztendő múlva felébredne Kossuth Lajos s elharsogna: „magyar, légy magyar Ébredj magyar!” mint tette ezt a szabadság ébredésének hajnalán, nem tudjuk, hogy hányan ébrednének fel döngő szavára.

— Azt mondta a mama, mi hozzánk is ellátogat a gólya azért jöttünk Siófokra.

Megértettem a kis leányt és azzal a kedveskedő igérettel bocsátottam el, hogy holnap majd fogok békát, ő pedig ujongva szaladt a sétáló közbe.

Igaz is a kora reggeli órákban a partot egészen elfoglalják a horgászók türelmes sokasága.

A balatonparti fürdők nyomai Világosnál kezdődnek a Balaton legsarkán. Világos egy kis megálló hely a déli vasut mentén. Nem szervezett fürdőtelep még, de a tó tiszta fővényes vizébe épített kis deszka bódék a mikhez deszkadobogók vezetnek be a vízbe sejtetik, hogy itt is megszületett a fürdői élet. Boglár fürdőt (Siófokon túl a déli vasut mentén) már a fővárosi közönség is sűrűn látogatja. Kellemes fürdőző hely, ritka szép fekvéssel. Balaton Füred szomszédságában a tó egyik legszebb öblében fekszik B. Almádi fürdő. Csinos kis telep, bizonyára rövid idő múlva szerencsés fekvése, tengeri fürdőzésre rendkívül alkalmas vize, tiszta fővényes medre első rangú fürdővé fogja emelni. Ebben a kedves kis zugban fürdőznek Kikindáról: Palatinus Imre igazgató családjával, Szalay László tanár és neje és a Haby család.

Harmath Sándor.

Kétségtelen, hogy magyarságunk megmentésének egyik legfőbb eszköze a nép anyagi helyzetének javítása kormányzati és társadalmi módon és uton. De annak sem szabad elmaradni, hogy etikailag is hassunk erre a magyarra, hogy ne hagyja kivészni fajtát s ne hagyja kipusztulni azt a nemzetséget, mely a történelem tanúságai szerint háromszázezered magával jött e földre, itt milliókál sarjadzott s becsületet, tiszteletet szerzett a magyar névnek.

E tekintetbe pedig nálunk még nagyon kevés történik. A létező köznevelődési egyesületek ugyan megteszik lehetőleg kötelességeiket, de ezek is nagy részben csak arra valók, hogy rajtuk egy-egy ember magasba törő vágyait kielégítse, előmozdítsa. Ahol van magyar tanító, az hirdeti is a magyarságot, de kérjük, hogy hány község van még Magyarországon, ahol nincs magyar iskola? A fővárosi felcicomázott disztanítóintézetek óriási kiadásai mellett ezeket a községeket is el kellene látni a magyarság, a hazafiság apostolaival mert ha anyagilag megsegítjük is a népet, a lelkében is kell világot gyújtani, hogy „ez a föld az, melyen apai vére folyt.”

Szükség van erre, kivált most mikor a nemzetközi szocializmus hazafiatlansága szedi még oly magyar terrénumon is, mint Bácska az áldozatait. Szedi a földműves nép köréből amely pedig a fajmagyarságnak vala mindenkor legerősebb típusa. Ha ezek is elvesznek magyarságunknak, hazaszeretetünknek, mi lesz ezután? Valamivel kevesebbet a hadseregre és többet a népoktatásra. Poroszország is először a népoktatást emelte magasra és ennek alapján azt a hadsereget, mely dicsőséget aratott Sedan-nál s megteremtette a nagy, egységes németbirodalmat. Nálunk — úgy látszik — másként gondolkodnak.

Különb, amint már fentebb jeleztük, a belügyi, földművelési és kereskedelmi miniszteriumokban a be- és kivándorlás kérdésének szabályozásain dolgoznak. Torontálban a szegény parasztok részben már megoldották ezt a kérdést. Agyonütöttek egy kivándorlásra eszabító ügynököt.

M.

Fenyegetés.

A kormány álláspontját az állami tisztviselők mozgalmával szemben lapunk vasárnapi számában méltattuk.

Hogy nem volt túlzás abban, mit elmondottunk, azt teljesen igazolja Lukács László pénzügyminiszternek beszéde, melyet a Kőrmöczbányán tett látogatása alkalmával előtte tisztelő állami tisztviselők üdvözlőre válaszul adott. A pénzügyminiszter a legkeményebb szavakkal itéli el a mozgalmat, melyet sértőnek tart a kormányra nézve és nem hallgatja el, hogy e mozgalomnak éppen az ellenkezője lesz az eredménye, mint amit az állami tisztviselők általa elérni óhajtottak. Kívánja és reméli a leszerelést, annyival is inkább, mert a közönséget is magával szemben fogja találni a mozgalom, azt a közönséget, mely szívesen adózik ugyan osztrák érdekekért, de nem a tisztviselők javára.

Lukács László pénzügyminiszter beszédének e része a következő:

Csak a legmélyebb sajnálattal szemlélhetem a tisztviselők egy részének ama mozgalmát, mely e viszonyt lényegéből kiforgatja, az annyira szükséges bizalmat kormány és tisztviselők között megingatja s míg egyrészt sértő a kormányra nézve, addig nemcsak hogy hasznára nincs a tisztviselőknek, de végeredményében minden valószínűség szerint azoknak csak hátrányára fog szolgálni.

E mozgalom, mely sztrájkyszerű szövetezés és a közeledő képviselőválasztások esélyeinek felhasználása által akarja célját elérni, sértő a kormányra nézve azért, mert ugytűnteti fel a helyzetet, mintha kényszereszközök alkalmazásával kellene a kormányt a tisztviselők iránti kötelességeinek teljesítésére szorítani. Pedig, hogy ez a föltevés mi jogosultsággal sem bír, bizonyítja nemcsak az 1893. évi IV. törvénycikk megalkotása, mely törvény végrehajtása csak a legutóbbi időben lett befejezve és egészben véve nem kevesebb mint évi tíz millió koronával terhelte meg az állam költségvetését a tisztviselők javára; de bizonyítja az évi költségvetések is, amelyeknek mindegyikében történnek, az előbbtől eltérve, különböző intézkedések a tisztviselők helyzetének javítására, mint például a magasabb fokozatu állások szaporítása, az előmeneteli viszonyok javítása végett. Ezenkívül is folyton foglalkozik a kormány a tisztviselők anyagi helyzetének javítására, mint például a magasabb fokozatu állások szaporítása, az kívül is folyton foglalkozik a kormány a tisztviselők anyagi helyzetének javításával és társadalmi állásának emelésével; természetesen azonban, hogy a kormánynak egy idejűleg más, nem kevésbé fontos feladatokra is figyelemmel kell lennie.

Annak igazolásául, hogy e mozgalom úgy, a hogy megindult és vezetettik, magukra a tisztviselőkre nézve sem fog üdvös eredményre vezetni, talán elégséges arra hivatkoznom, hogy míg egyrészt a bizalmatlanság elemét viszi be a kormány és a tisztviselők közötti viszonyba, addig másrészt igen sok irányban nem vezethet egyébre, mint kellemtelen kiábrándulásra és keserves osalódásra.

Ugy látszik azonban, hogy az állami tisztviselők ez egyszer nem ijednek meg a minster fenyegetőzésétől. Meggyőződtek róla, hogy velünk tart a közvélemény és méltányos igényeik kielégítését mindenki a közérdek követelményének tekinti.

Ezek szerint kívánják:

1. A m. kir. állami tisztviselők fizetése az osztrák állami tisztviselők fizetésével, lakbérére pedig a katonai lakás pénzzel legyen egyenlő. 2. Alkottasék megfelelő szolgálati pragmatika. 3. A fokozatos előléptetes levégső határa minden eshetőséggel szemben öt év legyen és hogy az előléptetésre nézve az eladósodás többé ne képezzen akadályt. 4. Ha pedig egy tisztviselő elért rangosztályának legfelsőbb fizetési fokozatát és felsőbb osztályba hár mely — önhibáján kívül eső ok miatt ki nem nevezhető; minden 5 évi szolgálat után fizetésének 10 százalékát kitevő korpótlékban részesíttessék, amely korpótlék

nyugdíjába is beszámíttassék. A magasabb és alacsonyabb fizetési osztályok között a kellő arány helyreállítások s a fizetési fokozatok következetesen egyenlő arányban töltsenek be. A m. kir. állami tisztviselők gyermekei az állami tanintézetekben tandíjmentességet élvezzenek. 6. A millenium éve 3 nyugdíjévek számíttassék. 7. Az összes állami tisztviselők köteles szolgálati ideje 30 évre szállíttassék. 8. Az özvegy nyugdíj és az árván maradt gyermekek nevelési pótléka fölemeltessek és a nevelési pótlék már egy gyermek után is) folyósíttassék. 9. A tisztviselők temetési járuléka minden körülmények között (még nőtlen után is) kiadassék. 10. A tisztviselők se fizessenek adót, mint a katonák. 11. Töröltessék el a tisztviselők nyugtábelégye és azok tisztidija. 12. A végrehajtási törvény akként módosíttassék, hogy a tisztviselőnek ruházata és lakásberendezése gyáltalán ne legyen lefoglalható.

M. H.

Az iparosok nyugdíjintézménye.

— Fontos társadalmi kérdés. —

Az új század mesgyéjén szinte önként kínálkoznak a módok ama nagy társadalmi kérdés megoldására, mely az iparosok és munkás emberek megélhetésének könnyítését és jövőjének biztosítását tartalmazza.

Ezen módoknak egyik legkiválóbbja az iparos nyugdíjintézmény. A lehetőség megadása arra, hogy a kézműiparos jövő megélhetéséről gondoskodják, hogy biztosítsanak magának egy darab kenyert arra a korra, amikor a munka már megviselte, ereje elhagyta és ezen darab kenyér nélkül ugy lehet mások segítségére szorulna.

A szegedi ipartestület az első, amely a meglevő iparos nyugdíjintézményen magasan fölülemelkedve, megajkotta a szegedi kereskedelmi és iparkamara területén levő ipartestületek tagjai részére az első tökéletes nyugdíjintézményt, mely ma a szervezkedés és megalakulás stádiumában van.

Az ipartestület elnöksége, mint az előmunkálatokkal megbízott orgánus, most kézbesíti valamennyi kerületbeli iparosnak a nyugdíjintézménynek immár jóváhagyott alapszabályát, továbbá a jelentkezési lapot, melylyel a tagok sorába való belépés esoközleendő.

Szóval, a valóban nagy és jövőjében kiszámíthatatlan fontosságú ügynek első hírnevei szétterebenek az iparosok közé és viszik az örvendetes hirt, hogy valahára derengni kezd a jobb sors hajnala is, szétörnek az iparososztályt lenyugzó bilinesek, melyek edeig nem engedték, hogy a társadalom fenkölten gondolkozó osztályaihoz ez irányban fölemelkedhessenek.

Mintha egy tüneményszerű fényes álom valósulna meg előttük, szinte megdöbben a szívük azon tudatra, hogy ize az iparosoknak is meg van adva már a jog, az alkalom, a mód arra, hogy jövőjükéről gondoskodhassanak. Eddig, mint az elnyomottak, el volt zárva előttük minden út ahhoz, hogy

agg napjaikra, vagy munkaképtelenségük esetére biztosíthassák a betevő falatot. Olyanok voltak, mint a száműzöttek . . . Dolgoztak hosszú esztendőkön át s a midőn elpetyhüdt karuk, ki voltak téve, mint a pusztánjáró, az élet viharának, a nyomoruságnak, a nélkülözésnek és nem egyszer, mint egyes esetek bizonyítják, a koldusbotnak.

Ez volt az állam támogatása, a közönség rokonszenve daczára az iparos sorsa.

Itt az idő, sorakozzanak, álljanak talpra és ragadják meg az alkalmat jövőjük biztosítására, mert a míg a jobb, türethetőbb helyzet környékezi őket, azért ha szét néznek: a távol ködében fenyegető árnyék gyanánt feketélni látják a koldusbotot! . . .

Legyenek tehát előrelátók.

Ne bízzák el magukat, hogy ma esetleg van betevő falatjuk. Az idő észrevétlenül jöhet, mely kitépi markukból a kenyeret . . . És nap, nap után mulik . . . Ma még ragyog fölöttük a nap, holnap-holnapután pedig már alkonyodni kezd; a tűnő évek elröppennek anélkül, hogy észrevénnek a mulását, fejükre lassankén ráhull az élet hava, izmaikba beleesik, mint viruló fába a pusztító féreg, a gyöngeség, elesettség s azon hapják magukat, hogy támasz nélkül erőtlének az élet terhének viselésére.

Minő jószág, minő áldás lesz akkor az önmaguk által megteremtett segedelem. Micsoda vigasztaló érzés és tudat lesz az, hogy a segítség, melyhez folyamodnak, nem a könyörület fájáról van levonva, hanem a saját erejükből, az igazán szerzett fillérekéből van összegyűjtve.

Föl, tehát lépjenek a cselekvés terére. Küzdjenek ott úgy, hogy e küzdelem egyszersmind építés is legyen. Annak a fényes oltárnak a fölépítése, melyben az emberbaráti szeretetnek tüze lobog s amelynek tisztza márványlapja aranybetűkkel hirdesse diadalmukat: az iparos nyugdíjintézményt.

Ne habozzanak és álljanak sorompóba, hogy ezt az intézményt megalakíthassák.

HIREK.

Előfizetési felhívás.

Az új évnegyed alkalmából kérjük előfizetőinket, hogy lapunkra előfizetéseiket, megújítani sziveskedjenek.

A lap előfizetési ára változatlanul a régi marad.

Tisztelettel

A kiadóhivatal.

— Változás a csanádi egyházmegyében. A megyés püspök ujabban a következő segédlelkészeket disponálta; Waldmann György nagykikindai segédlelkészt Makóra hittanárnak, Metzler Márton ujaradi segédlelkészt hasonló minőségben Nagyikindára és Glás Ferencz makói segédlelkészt hasonló minőségben Ujaradra.

— A tejtermelők védelme. A földmivelésügyi minster körrendeletben fölhívta az összes törvényhatóságokat, hogy figyelmeztessék az érdekelteket, hogy mielőtt tejtermékeik értékesítése ügyében valamely vállalkozóval szerződési vagy egyéb kötelezettséget vállalnának, forduljanak bizalommal a földmivelésügyi

minisztérium országos tejgazdasági felügye-
lőségéhez, amely a szükséges tájékoztatást
díjtalanul szívesen megadja.

Hulla a városban. A gőzmalom r.
t. szomszédságában egy házból az elmúlt
héten irtózatossá büz áradt szét, úgy, hogy
a közelben lakó emberek már alig bírták
ki az ott maradási. A gőzmalom emberei
végre behatoltak a becsukott házba és
ott találták az öreg Kleefasznét egy 67
éves asszony teljesen feloszlott hulláját
a fergek megszámlálhatatlan sokaságától
ellevve. Az öreg asszony már tíz nap
előtt a halt meg gutaütés következtében
és miután azt hitték, hogy az öreg asz-
szony Temesvárra utazott, senkinek sem
tűnt fel, hogy nem látták. A hullát kellő
fertőtlenítés után eltakarították.

Football-egylet. A zombolyai ta-
nuló ifjuság football egyletet létesítet. Az
egyletnek 12 tagja van.

A makói kiállítás megnyitása. A ma-
kói ipar- és gazdasági kiállítás folyó évi
évi augusztus 1-én nyílik meg, ajánljuk
iparosaink és gazdáink figyelmébe.

Halló! Rendőrség! Nem olyan do-
log, ez amiről szó lesz ami csak egy
suttymba történik, hanem olyan dolog,
ami a teljes nyilvánosság előtt megy
végbe és még sem veszi észre a rendőrség.
A rendőrség mint a közegészség őre
felügyel a köztisztaságra, végig járja a
vendéglőket, korcsmákat és kávéházakat
és a köztisztaság ellen vétő korcsmáros
vagy vendéglőst érzékeny bírsággal sújtja,
ha mulasztást észlel, ami sokszor megese-
tt már nálunk. Ha a halárusok döglött halat
hoznak a piacra, azt elkobozzák, mert
annak élvezete káros az egészségre, ha a
gyümölcs éretlen a mit a piacon árulnak,
azt megsemmisítik, mert hideglelést okoz-
ha a tej nagyon fel van eresztve vízzel,
ott a helyszínén kiöntik, csak egyedül a
tejeles kofáknak van meg a szabadalma
erre, hogy ők háborítlanul adhatnak túl
jó vagy rossz tejfölükön, azokat nem bántja
senki, azokra nem ügyel senki. Ott ülnek
sorjában a Tellesky ház előtt s kínálják
szerintük — a legjobb, legédesebb tejfelt
s rögtön meg is kínálják az embert egy
kanálnyi kóstolóval. A mint azonban azt a
mellette üző kofa látja, ő is rögtön kiragadja
kanalát és a fazékba meríti és szinte
kínálja a vevőt kóstolással, mert az ő te-
fele is jó, talán még jobb mint a másiké.
Van is ott minden piac alkalmával olyan
kóstolás, hogy némelyik élelmes vevő, ha
végig kóstol ahusz fazékban hát egész nap
ra jóllakhatik. A kofák kanalai ily módon
szájról-szájra, fazékból-fazékba járnak. És
micsoda szájak ezek! A bagótól moeskos
czigányasszonytól lefelé minden elképzel-
hető moeskos száj lebzsel a tejfelben, úgy,
hogy umdorodik az ember ettől a látvány-
tól és inkább lemond a tejeleskáposzta és
sok más tejfellel készült jó ételről sem
hogy ilyen tejfelt egyék, mely már min-
den elgondolható bacillust tartalmaz, mely
a kanál révén a különböző kóstolók szájá-
ról belekerült. A tisztaság hajszolásában sok
mindent meglát a rendőrség, de ezeket a
heti kétszeri kóstolásokat nem látja, pedig
volna alkalom rá, hiszen a helypénzszedő
ott jár és a helypénzszedő a fazék
oldalára ragasztja. Borbélyok ellen, műhely
ellen, heatesek ellen, mézárások ellen,
kofák és házalók ellen, azaz bacillusok
ellen csinálják a kegyetlen szabályrende-
leteket, a melyekkel egy egyonütik a bak-
teriumokat, hogy az ütéstől az is elpusz-
tul, akiről le akarják hessegetni, de ezek
ellen a kofák ellen senki sem tesz sem-
mit, pedig ki tudja, mennyi betegség ter-
jesztésére szolgálnak közvetítők gyanánt
ugyszólván a hatósági közegek hozzájárul-
ásával? Talán a mi közegészség őreink-
nek is jó volna néha néhabelekóstitolni e
tejeles kofák áruba? — A háziasszonyok
pedig, kik eselédek útján vétetik meg a
tejfelt, nem is sejtik, hogy micsoda zagy-
valékok kapnak, mert ha tudnák, bizonyára
nem vennék ott a tejfelt.

Vidéki muzeumok segítsége. Wlas-
sics Gyula miniszter, ki nagy érdeklődés-
sel kíséri állaadóan a vidéki muzeumok

és könyvtárak ügyét, most közel 70.000
koronát utalványozott ki a vidéki muzeu-
mok és könyvtárak országos tanácsa javas-
lata alapján több vidéki muzeum részére.
Ezek között a „Délmagyarországi termé-
szet tudományi társulat“nak muzeuma
gyarapítására 500 korona, a „Délmagyar
országai történelmi és régészeti muzeum
társulat“-nak és a verseczi városi muzeu-
mnak, régiséggyűjtemény és iparművészet gyűj-
temények gyarapítására 600-600 korona,
a temesvári városi könyvtárnak 600 korona
és a temesvár józsef-városi polg. olvasó-
egyletnek, népkönyvtára gyarapítására 1000
korona jutott.

Kinek van ötöse? A pénzügymin-
iszterium tudomására hozza mindenkinek,
hogy ha ötforintos bakója vagyon, sietve
adjon túl azon, mert kedves, meghitt,
nagy népszerűségnek örvendő képművet
csak szeptember elsejéig hagyják meg a
forgalomban. Igaz, hogy ez a figyelmeztetés
felesleges, mert a legtöbb öt forintos
minden különösebb buzdítás nélkül szo-
kott fölvaltódni. Inkább üdvös lett volna
egy ellenkező irányú figyelmeztetés, hogy
akinek van ötforintos bankója, vigyázzon
rá és préselje le az imádságos könyvébe
Bárha ennek se igen lehet fogamatja. Hisz
a tékozlásban lám maga az állam jár elől
a példával, a mikor szept. elsején egy
csomó közbeesülésnek örvendő ötforintost
fog a tűzbe dobni. A közmondás úgy tartja
hogy senkise váltse fel a bankóját míg
másik nincs helyette: az ötforintos mégis
az enyészethez fog megtérni mosolygós
amoretteivel és esábitó gyümölcsesendé-
letével, holott az új ötös bankót még va-
lahol Bécsben pingálja az ihletett és ma-
gasztos hivatását átérező művész.

Forró napok köszöntenek ránk a
jövő hét elején — mondja a szegedi időjós,
aki az időjárással kapcsolatosan a követ-
kező érdekes megfigyeléseket írja: Az idő-
járásról írott cikkeimben igen sokszor
fölemlítettem azt, hogy ugyanazon termé-
szeti erők, amelyek a mi légkörünkben az
időjárás változásokat idézik, elő, az ember-
re magára is hatással vannak s annak
indulatait felkorbácsolják, vagy lecsen-
ditik, a szerint, amint ezen erőhatásokkal
az ember belső világa összefügg. Jelenleg,
midőn oly szokatlanul nagyszámban van-
nak ezek a csomópontok, vagyok bátor az
érdeklődők figyelmét felhívni, nemcsak a
szokatlan légköri változásokra amelyek ná-
lunk hűvös esőt, Amerikában pedig szo-
katlan nagy forróságot hoznak, hanem
egyszersmind az emberi indulat okozta oly
nagyszámban szenzációs eseteire, aminek
már fölötté régen ne hoztak a lapok.
Véletleneknek mondjuk az ilyeneket, pedig
véleményem különféle formában jelen-
kezett indulat következménye, amely vélet-
lenek az előre meghatározó csomópontokon,
vagy közvetlen azok körül fordulnak elő
leginkább. Az időjárás változásait is vélet-
lenek tartják az emberek, pedig már ed-
digi cikkeim és jóslataimmal is bebizonyi-
tottam eléggé, hogy nem a véletlen, hanem
határozott okoknak a következménye ez s
amely határozottsággal ez okot megtudjuk
fejteni, azaz megismerni, ugyanolyan hatá-
rozottsággal előre meg is jósolhatjuk a
bekövetkezendő időjárást. A természetnek
ily irányban való vizsgálata ez okokat is
felfogja deríteni s ha ez meg lesz: akkor
az ily tömeges gyilkosságok, öngyilkos-
ságok, szerencsétlenségek stb sem lesznek
a csodálat tárgyai, hanem csak természetes
okozatai a földterített okoknak. Nem lehet-
etlen, hogy a leírás után, amely e hó 13-
án következik be; erős melegünk követ-
kezik s a jelenlegi amerikai állapotokból
nekünk e hómásodik felében leszen részünk.

Gazdak figyelmébe. A m. kir. föld-
művelésügyi miniszter felhívja mindazon tenyész-
teket, kiknek birtokában három és
félvet betöltött, de a nyolcadik évet meg
nem haladt koru ménlő van és az eladni
óhajtják, hogy ebbeli szándékukat annak
kintetésével, hogy a ménlő mely vár-
megyében, mely városban, mely község-
ben, vagy pusztában áll, továbbá az ela-

dási árt is (1 koronás bélyeggel ellátott
beadványban) legkésőbb folyó évi augusz-
tushó 10-ig a m. kir. földművelésügyi mi-
niszteriumnak jelentsék be.

Az eladandó ménnek a bejelentések
mértévéhez és a bejelentők lakhelyéhez ké-
pest, úgy a mint a múlt évben, ismét
egyes központokon fognak bizottságilag
megszemléltetni és a vételár tekintetében
létrejött egyezkedés után azonnal megvá-
sároltatni és átvétetni. 164 centiméternél
alacsonyabb ménnek, tekintettel a mén-
lepekben már meglévő anyagra, nem vá-
sároltatnak, kivéve, ha az egyed kitűnő
minősége a megszerzést kívánatossá teszi.
A megvásárolt ménnek vételára azon m.
kir. adóhivatalnál fog kifizettetni, melyet
az eladó a vásárlás alkalmával kijelölend.

A kereskedősegédek választójoga.
A főváros központi választmánya érdekes
határozatot hozott arról a kérdéstről, hogy
a kereskedősegédeknek van-e választói
joguk. A kereskedelmi alkalmazottak orsz.
egyesülete tudvalevőleg ebben a dologban
beadványt intézett a belügyminiszterhez,
aki a beadványt megküldötte a központi
választmánynak. A választmány ma úgy
határozott, hogy a törvény értelmében
csak a kereskedő-tanulók és a szolgák
állanak a gazdai hatalom alatt. Ennélfogva
a kereskedősegédeknek, ha megfelelő adót
fizetnek, választójoguk van.

Egy hölgy emlékiratai ezimel ritka
érdekes könyv került a könyvpiazcra. Beck
Vilma bárónő, ki az 1848/49-iki szabad-
ságharcban mint titkos kém jelentékeny
szerepet játszott s mint Kossuth Lajos és
Görgey Arthur megbízottja, a legfontosabb
kiadta hazánk e legbizalmasabb és egyúttal
legsomorubb korszakára vonatkozó emlé-
kiratait.

Bátran állíthatjuk, hogy rég látott
napvilágot e műhöz fogható érdekes könyv.
Az olvasó nem bír megválni az érdekesnél
érdekesebb részletektől, melyek a nagy
idők legintimebb részleteit tárgyalják. Sok
olyan dolgot tudunk meg e könyvből,
melyet eddig elferdítve olvastunk a való-
ságnak meg nem felelő leírásokban.

Minden hazafi igaz gyönyörűséggel
fogja olvasni e művet Ferenczi B. miskol-
czi könyvkiadónál rendelhető meg. — Ára
3 korona.

IRODALOM. SAJTO. MŰVÉSZET.

Régi metszetek közt lapozgatva, esodálatosan lgp meg bennünket a múlt idők
hangulata. Ezekből a sárga, dohos szagu
lapokból az emberiség egész történelmé-
nek kísértete száll elénk. Kezünkben
megreszket a lap, melyen egy-egy hosszú
fürtű, spanyol kalapos fiatal ember, egy-
egy kopasz vézna testével drága palástjában
eg szen elvesző püspök, egy-egy nagy
szakállu, tollas kalapos, egyenes kardu
fejedelem képe tekint felénk. Az esetlen
alakok, a lehetetlen ruhák, a nagy fejek
és parányi kezek, a ruhába temetett em-
beri forma, a czimerekkal körülrakogatott
tájkép, egy egy minden szépségből kivet-
közöttetett óriás palástu, bársonytengerben
szinte fuldokló, de akkor szépnek tartott
asszony tekintete az évszázadok suhanását
csendíti túlünkbe. Akinek a képe csak ránk
maradt, mind nagyobb ember volt a töb-
binél; akit milliók vezérüknek ismertek,
akinek a vonásait képiró át akarta hagyni
a jövőre, akinek az eszméi segítették a vi-
lágott bármily kicsiben is mássá formálni
és akiknek története, élete, számtalan bi-
zonytalanságból nagy nehezen kihüvelyke-
zett pár sor nyomtatott betű, amelyről
senki sem tudja, igazság-e vagy tévedés,
való történet-e vagy félreállítás, amelynek
az igazsága ki fog-e derülni és meg fog-e
maradni, vagy amelyet egy szobatudós egy
Beitraggal össze dönt.

Az Ó-korból szobrok maradtak ránk,
néhány szép és nagybecsű képmás. A Köz-
épkor anygajait idomtalan, iszonyuan hosz-
szu, retinnetesen felfegyverzett és rende-
sen oroszlánfőn taposó sirszobrok őrzik.

Aztán megjelennek a kis érmek. rajtuk egy-egy jelenet, mindenik nagy állomás az emberiség történetében. Aztán jönnek a képek, metszetek, rajzok, egy-egy emberi léleknek a kifejezését, eszméit őrizve meg a papíron vagy a vásznon, egy-egy emberi arcot, melynek vonásaiban eszmék amelyek egyszer a világra hatottak. Egy-egy arc, egy-egy sor a világtörténetből, kifejezője egy-egy emberi léleknek, amelyre hatott az akkori társadalom, az akkori nevelés, az akkori élet. Ezek a képek a szemléltető világtörténet. Minden amit a multból tudunk, ez a csomó kép és egy csomó okirat. És mily szánalmasan keveset mondanak ezek az arcok! A képirok ügyetlensége meghamisította a történelmet s a tudomány töredékessége meghamisítja az okleveleket. Abból, amit az ezredek éltek át, ez a pár adat jutott el hozzánk, amelynek biztosságáról senki sem lehet bizonyos. A legnagyobbak is csak egy berajzolt padirlapot és egy fekete betűkből kétes bizonyossággal összeállított sort hagytak maguk után. Ez volna hát az egész történet? Oh nem, Adámtól Napoleonig egy sem halt meg anélkül, hogy életének valami nyoma ne legyen mindünknek az életében ma, akár vagyunk frakkos és bádoringes gentlemenek, akiknek a történelem csak változó jelenetek káprázatos színjátéka, akár egyszerű falusi paraszt, akinek a világtörténet nem jelent semmit öntudatosan, de öntudatlanul jelenti az ő lassu emberré és egy nemzet tagjává lételét, akár művészek, akik csak színes, visszajöhetlenül elmúlt jeleneteket látnak benne, akár filozófusok, akik az okok összekapcsolódását a végtelenségig követni bírják: mindünknek a lelkében él minden embernek a nyoma, aki valaha a világon élt. És ezekről a régi metszetekről, amelyeken egy-egy lehetetlen frizurájú dáma, egy-egy nevelésesen öltözött, meglehetősen kifejezőtelen arcú férfiú tekint reánk, egyúttal egy-egy emberi kornak az eszméi szállanak felénk, titkosan, rejtelmesen és a nehéz szagu metszetek közt a mult lehellete imbolyog.

Ezeknek a régi képeknek a kiadásával igen nagy szolgálatot tesz a tudománynak és irodalomnak, sőt a művészetnek is az a vállalat, amely Nagy Képes Világtörténet ezimen immár a VII-ik kötetig jutott s melyet Marczali Henrik, a tudós egyetemi tanár szerkeszt. A nagy munka 12 kötetben lesz teljes. Egy-egy kötet ára gízses félbörkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int. Rt. Budapest, Üllői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján.

Csarnok.

Kortés fogás.

— Választási elmésségek. —

Roham lépésekkel közeledik a dicső nap hajnala, mint azt a minden képviselő jelölték tipusa mondá, mikor a polgárok a polgári jog legnemesebbikét, s leghasznosabbikát gyakorlatba vehetik. Minden társaságban, hol legalább egy volt, leendő vagy tényleges jelölt ül vagy áll, az állandó téma most a képviselőválasztás. S mivel Barnum vitte magával az utolsó társaságot, amelyikben nem volt képviselőjelölt, természetesen mindenütt a választásról beszélnek.

Vannak jelöltek, kik egy nagyobb irodalmi társaságot foglalkoztatnak kortés nóták írásával, míg mások Holmes és Briggs jönevű londoni titkosrendőröket kérték fel kortés fogások kitalálására.

Oh azok a kortés fogások. Anyós és vadász anekdoták nem kiznózták annyit a nagy türelmű hallgatót, mint így választás előtt a kortés fogások. Multkor az Arad felől érkező vonaton négy képviselő mesélt ilyen fogásokat. Mire Szegedig jutott a gyors, valamennyi utas úgy érezte

magát, mint a többszörösen bukott képviselőjelölt.

Egyik tenorhangu képviselő beszélt ezt:

— Erdélyben történt, a második választásomkor. Egyformán állottunk ellenfelemmel nekem valami előnyöm is volt, tudtuk, hogy ha a bagosiak bejönnek, megbuktam.

S ime délután bejöttek a gonoszok. Akkor jött hozzám egyik agyafurt kortesem, az öreg Piros Náci és azt mondja:

Fizeted, öreg, néhány szalma kazal árát, ha meg lesz a mandatum?

— Hát már, hogy a Tisza Kalmán szakállába ne fizetném!

Jó. Alig adja le voksát az első bagosi ember, kiabálás támad:

— Eg Bagos! Tüzben az egész falu.

A bagosiaknak sem kell több, rohantak a falu felé, honnét piroslott igazán az ég pereme. Ekkor oda lép Piros Náci az elnökhöz.

— Tekintetes uram, a bagosiak boszszut akarnak majd állani rajtunk, mert azt hiszik, mi gyujtogattunk. Nagy verekedés lesz a dologból. Tessék elzárni az utat!

Tudjátok, az elnök sógorom volt, ki is adta a rendeletet. S mire a bagosiak megtudták, hogy csak két kazal égett le, úgy el volt csendörrel állva az ut, hogy ember azon át nem juthatott. Estig így lett husz szótöbbségem.

— Ez semmi — szótt bele egy barátom hang — mi jobban csináltuk.

A kerületemben az ellenfélnek nagy többsége volt. Ha hat Pichler jött volna le korteskedni, akkor sem lett volna kilátásom a győzelemre. Az utolsó előtti este bejön hozzám egyik kortesem, véu, furfangos székely s ezt mondja:

— Meg lesz a tekintetes ur, ne féljen csak hijjon le vagy hat tekintélyes embert Pestről. A többi az én dolgom!

Meg is tettem, bár nem értettem a dolgot. S a választás napján hat olyan lengő szakálu barátom volt lennt, mint annak a rendje. A vén székely pedig ezalatt új budikot emelt a vásártéren, ahol a választás volt.

Mikor az elnök megnyitja a választást, az öreg kortes hat barátomat bevitte az egyik távolabbi bodéba, hol már csomó fehér papír, szivar, pálinka volt. S azt mondta:

— Ha bejön ide választó, tessék adni neki pálinkát, szivart, amennyi csak kell! Még most sem értettem a dolgot.

Kezdődik a választás. Hát látom a kortesem terelik az ellenfél választóit a bódé felé, amelyben a barátaim ültek s emelynek a kijárata úgy volt megcsinálva, hogy, aki onnét kijött, a választás helyére már nem juthatott.

Az elnök nyers, durva ember volt, a barátaim pedig nyájasan fogadták a szavazókat s mikor mondta, hogy az ellenfél embere, még pálinkát is töltöttek neki. Persze a szegény azt hitte, hogy az is szavazó hely s mikor rájött, hogy ő nem is szavazott tulajdonképen, már késő volt visszamenni.

Az igazi szavazatszedő bizottság pedig ámult, mikor látta, hogy óriás többség szavazott rám. Így lettem én ott képviselő.

Ez semmi, szótt én másik hang. Halkan kezdte a mesét s a robogó vonat zakatolása ettől végre megmentette az utasokat és — az olvasót.

Közgazdaság.

— A gőzszántás költségei. A gőzeke művelés iránt sik területen gazdálkodó nagybirtokosaink is még mindig ellenszenvvel viseltetnek, azt hozván fel indokul, hogy annak költségei nem nyújtanak elegendő rekompenzációt az általa elérhető haszon tekintetében.

Birtokosainknak ezen téves felfogását megezáfolandó, közöljük alábbiakban azon adatokat, melyek a gőzeke-művelésre vo-

natkozólag egy hazai nagybirtok kezelésége részéről lettek rendelkezésünkre bocsájtva.

Szóban forgó uradalom fel van szerelve két 20 lóerejű Towlor féle gőzeke garnitúrával, a melyhez egy-egy a közönséges szántásnál alkalmazandó hatvasu eke, a mélyebb szántásnál használandó 4 vasu eke s egy borona tartozik.

A garnitúra 72.000 koronába került s alkalmaznak mellette egy munkavezetőt évi 1000 korona, két fűtőt, egyenként évi 720 korona s egy kormányost évi 400 korona járandósággal, a melyhez azonban még az egy napra megállapított munkamennyiséget meghaladó munka után fizetendő jutalom is járul, évente összesen körülbelül 600 koronával.

Ha ezen szorosan vett személyi járandósághoz hozzávesszük még ama kiadásokat, a melyek a géphez való víz és tüzanyaghordásával, továbbá a kötél igazító emberek alkalmazásával járnak s a melyek egyúttal, már az igaerőt is számítva, évente átlag 2900 koronára rúgnak, úgy a gőzeke személyi és kiszolgálási kiadásait egyúttal 6340 koronára tehetjük.

Az anyagi kiadások, nevezetesen a kazántisztításhoz szükséges petroleum, a gépekhez szükséges olaj, a kőcz, a paraffin és tüzelőanyag összköltsége 5500 korona.

A fentartási költség 2800 korona; az amortizáció pedig 7200 korona s így az összes kiadás: 21.840 korona.

E kiadásokkal szemben mint tény áll az, hogy az elmúlt évben 141 munkanap alatt 1974 kat. holdatszántatott fel, vagyis naponként átlag 14 holdat, átlag holdanként 11 korona 9 fillér költséggel beleszámítván a fent jelzett amortizációt is.

Ha már most figyelembe vesszük azt, hogy kapásoknál a termés emelkedése átlag 35% ot, a gabonaneműeknél pedig átlag 16% ot tett ki, úgy kétségtelenül állhat előttünk a gőzekeinek feltétlenül nagy haszna még azon költségek számbavételével is, melyek ezen művelés következményeként az erősebb állótrágyázás illetve műtrágyázással jártak.

Nyilttér*).

Henneberg-selyem

csak akkor valódi, ha közvetlenül tőlem veszik, fekete fehér és színes blouzokra és ruhákra méterenként 65 krtól 14 fi. 15 krig. mindenkinek bérmentve és vámmentesen a házhoz szállítva minták azonnal. A schweizti levelekre kettős portó,

G. Henneberg selyem Gyáros (cs. ésk. udv. szállító) Zürichben.

* Ebben a rovatban közöltékért nem vállal elölösséget a szerk.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Dr. KISS KÁROLY.

Kiadói-Nyomda, N.-Kikindán. Telefon. sz. 13-

Hirdetések.

6250 szám tkvi 1901.

Arverési hirdetmény.

A nkikindai kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Juranovits Ferencz szegedi lakos végrehajthatónak — Braun Lipót volt nkikindai lakos végrehajthatást szenvedett elleni 4000 kor. tőke és járkiegítése miatti ügyében a területen a morini 2244 számú tkvben A II. 1-4 sor 4955 5679 6991 7779 hrzi szám alatt felvett 4 hold 700 önllyi szántó 1160 kor. a mokriini 3650 számú tkvben A I sor 5886/a hrzi szám alatti 5 hold szántó 486 kor. a mokriini 4505 szjtjkvben A I sor 1367/a hrzi 640 öir. szám alatt felvett ingatlan 560 Kor. kikiáltási árban, Mokriini községhezánál 1901 évi augusztus hó 3-ik napján d.e. 10 órakor

kir. bir. végrehajtási árverés alá fog bocsájtatni és a kiküldési áron alul is el fog aladatni.

Venni szándékozók tartoznak a kiküldési ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Nagy-Kikindán 1901 évi május hó 14 én
A kir. tszék mint tkvi hatóság.

Kapustyák kir. tszéki biró.

A nagy-kikindai járás főszolgabirójától.

5410. szám.

közig. 1901.

Pályázati hirdetés.

Basahid községben a II-od segédjegyzői állás — mely 800 kor. évi fizetés és 100 kor. lakbérilletményvel van javadalmaszva — betöltendő lévén, arra ezennel pályázatot nyitok.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy jegyzői képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám legkésőbb folyó évi augusztus hó 10-ig benyujtsák,

Nagy Kikindán, 1901. évi július hó 17-én.

Grób.
főszbiró.

1342 szám. végh. 1901.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagy-kikindai kir. járásbíró 1901 V. 1055/1 számú végzése által Muschong István szenthuberti lakos végrehajtó javára Cselakety Obrad thegyesi lakos ellen 200 kor. tőke s járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le és felülfoglalt és 3796 kor. becsült különféle hazibutorok 1 kocza 6 drb kis malacsal, buza, kukoricza, 1 sorvevő g'p, 3 kocsi, és egyéb tárgyakból álló ingóságoknak nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a nagy-kikindai kir. járásbíró 1901 V. 1055/2 sz. kiküldé-

tést tartalmazó végzése folytán a helyszínén vagyis Tisz. hegyesen alperes lakásán leendő eszközlésére 1901 évi július hó 29 ik napjának délelőtt 8 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy-Kikindán 1901. évi július hó 17 napján.

Stolz Adolf
kir. bir. végrehajtó.

Kwizda féle Korneuburgi marha lappor

Allatorv. diätikai szer lovak, marhák és juhoknak, 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágyhiánynál rosz emésztésnél, valamint teheneknél a tej javítása s a tejelőképeség fokozása céljából, egy dohoz K. 1.40. fél dohoz 70 Fil. Valódi csak a fenti védjeggyel és kapható minden gyógyszerárban és drogua-kereskedésben. Főraktár:

Kwizda Ferencz János
cs. és oszt. magy., román kir. és bolgár fejedelmi udv. szállító.
Kerületi gyógyszerésznél Korneuburg Bécs mellett.

Eladó csövek.

100 méter hosszúságú az artézi kut furásához használható **3 hüvelyk vastag** átmerőjű cső eladó. Venni szándékozók bővebbet megtudhatnak

özv. Schmind Viktornénál
Nagyteremian.

CSERMÁK KÁROLY

gyógyszertára „a Megváltóhoz“

Sürgöny-czim: Csermák Nagy-kikinda. **Nagy-Kikindán főtér.** Sürgöny-czim: Csermák Nagy-Kikinda.

Vegyí gyógyszerészi és hygienicus készítmények laboratoriuma.

Mindennemű hires bel- és külföldi orvosi és gyógyszerészi különlegességek, kötszerek, toilette czikkek, illatszerek; gyógyborok: Cognac, Malaga, Madeira Scherry, Tokay; valódi Jamaica-rum, állatgyógyszerek, gyógy- és pipere-szappanok, orvosi műszerek, betegapóási czikkek, hőmérők, gummiczikkek, óv szerek, arc-, kéz- és hajkenőcsök, haj- és arcvizek, fog-, száj- és mosóvizek raktára.

Csermák Károly-féle nagy-kikindai kéz- és arczenőcs. A hölgyek kedvencz arcskenőcse. Ezen kiváló hatásának bizonyult és nagy elterjedtségnek örvendő teljesen artalmatlan összetételű szer a legalkalmasabb a széplő, bőratka, sömör, és pörsenésfoltok teljes eltávolítására, a sima, tiszta arczbőr előállítására és az üde arcszín megtartására. Nagy tégely ára: 1 korona, kis tégely ára: 60 fillér.

Csermák Károly-féle nagy-kikindai arczszépítő szappan igen kellemes illatu. Egy drb ára: 50 fillér.

Csermák Károly-féle kitűnő hajfestő szer, mely rövid idő alatt vissza adja a haj eredeti színét és azzal a kiváló tulajdonsággal bír, hogy sem a fejbőrt, sem a kezeket nem festi. Ára: 1 korona és 2 korona.

Csermák Károly-féle Champoing- Watter (Champe- Fluid) a fejbőr erősítésére, a fejkorpa elosztatására igen kitűnőnek bizonyult nagy elterjedtségnek örvendő hajszer, a hajhullást megakadályozza. — Ára 1 korona.

Csermák Károly-féle China pomád a legjobb hajuövesztő szer. Kis tégely: 1 korona, nagy tégely: 2 korona.

Mindezen szerek eredeti és kifogástalan minőségben csakis a készítőnél, **Csermák Károly** a „Megváltóhoz“ czimzett reáljogu gyógytár tulajdonosánál kaphatók.

Csermák Károly

gyógyszerész a „Megváltóhoz.“

KIADÓI- NYOMDA

NAGY-KIKINDAN, A JUNG-téle HAZBAN,

A ROMAI-KATHOLIKUS TEMPLOM ATELLENÉBEN

elvállal mindennemű nyomdai munkákat

a legolcsóbb áron,

műveket, folyó- és röpiratokat,

mindenféle nyomtatványokat,

községi- és ügyvédi irodák számára.

ÁRJEYZÉKEK, ÉTLAPOK,

FALRAGASZOK, LEVÉLPAPIROK

és minden e szakmába vágó nyomtatványok a

legpontosabb és legizléseesebb

kivitelben szállítatnak.

Könyv-, zenemű-, papirkereskedés.

Iskolai felszerelések nagy raktára.

Kipróbált és fényes sikerrel bevált: Arthra, Kézvágy, asz
 -rossé-, Gyomor-bélbajoknál, idegfejek (Hysteria, Neuritis-
 -shemia), májcsér-és bőrbántalmaknál. Biztos védelem
 szelvényes ellen a díjazott levelekre válaszul

Véglegesen — Hemoptia
 vértörése és egyéb tüdőbetegsége
Dr. KOVÁCS L. egyet. orvos.
 rendelésintézetében, Budapest, V. Váci-körút 48.

Legbiztosabb gyógymód régi és új
 betegségekben. Eredményei folyóan bámulatosan fejlőd
 úgy a bel- mint a külföldön. Sikerteljes gyógyítást szívesen
 oly esetben is, mikor a modern orvosi tudomány már le-
 számolt a beteg életével.

Alapított 1870-ban

A legrázkótlóbb és legutányosabb beszerzési forrása szőnyegek-, bútorszővetek-
 calpke- és szövetfüggönyök-, lópokróczok-nak egyben és különben

JOANNOVITS DÖME
 BUDAPEST, IV., Váci-utca 25. sz.
 hírvérvé gyár- és vaktára. Óriási választék perzsa és amnya szőnyegekben.

SANTAL EGGER

hatásában fölülmúlja a külföldi szereket. Csak a törv. védett „tigrisfel” védjeggyel
 valódi. Ára 3 korona, vidékre 3 korona 40 fillér előlegos beküldése után bérmentve.
 küldi a „MADOR gyógyszerár”. Budapest, VI., Váci-körút 17.

Evtizedek óta nagy sikerrel használtatik

KOSZVENYESCSUZ ellen
 a KRIEGER-féle **REPARATOR**,
 mely a Szt. Rékus kórházban 136 eset közül 129 esetben teljes gyógyulást idézett elő.
 1 üveg 2 korona. Főraktár: KORONA-GYÓGYSZERTÁR, Budapest, Kálvin-tér.
 Kapható minden előkelő gyógyszerárban.

Honi készítmény.

DURATOR

Által a cipőráp egyszerű bekenéssel ötször oly
 tartós és vízátállatias lesz. Ára 1 bádogpalaoknak
 1 és 2 korona. Póztán 1-20 kor. beküldése után bérmentve.
 Főszékhely: **DURATOR-GYÁR**, BUDAPEST, V., Lipót-körút 3
 KAPHATÓ MINDENÜTT.

Orvosilag ajánlott legrégibb
 házi szer a rossz emésztés okozta
 következmények ellen.

PSERHOFER J.
 vértisztító
 labdasai.

Csak akkor valódi, ha minden
 doboz fedelén a „PSERHOFER J.”
 név vékony irással látható.

Budapest legújabb látványossága a

BELVÁROSI KÁVÉHAZ
 IV., Kigyó-tér 2. (Klotild-fürdőszegny
 palotáján)
 Jól illik találkozó helye. — Kérés: STUKKER SÁNDOR

vidékek kedvenc találkozó helye

KLIVÉNYI FERENCZ
 vendéglős előrangú étterméi
 Budapest, VI. Andrásy-ut 39.
 Kifőző magyar konyha. — Valódi tiszta borok és a
 világos „Fehorrbrátus” egyedül kimerése.

26 ÉV ÓTA
 AZ ELISMERT LEGJOBB
 MAGYAK BESZERZÉSI
 FORRÁSA

MAUTHNER ÖDÖN
 BUDAPEST
 CS-ÉS KIR-UDV-SZÁLLÍTÓ MAGKERESKEDÉSE
 ANDRÁSSY-UT 23.
 ÉS ROTTENBILLER-UTCZA 33.
 KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN
 ÉS BÉRMENTVE.

tanintézet Budapest, VI.,
 Alapított 1853, Aradi-utca 10.

RÖSER

Nyitvános polgári iskola 10—14 éves ifjak részére;
 felsőbb kereskedelmi iskola 14—18 éves ifjak részére;
 Képzési internátus belköl növendékek részére.
 Bizonyítványai államérvényesek és az egyéves ön-
 kényességre jogosítanak. — Bővebb felvilágosítást
 ingyen ad. **RÖSER JÁNOS**, igazgató.

HIRDETÉSEKET • REKLAMOKÁT
 szakszerűen, pontosan és legelőkelőbb
 közöltet az összes lapokban az

ÁLTALÁNOS TUDÓSÍTÓ
 hirdetői osztálya
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 34.
 Tulajdonos: LEOPÓLD GYULA, szerkesztő

A legjobb órákat
 legrázkótlóbb és legújabb készleteket

REBLATFIZETÉSRE
 szigorú szabott áron szállítja Magyarországra a nemben
 első és legnevezetesebb üzlet

BRAUSWETTER JÁNOS kronométer-órák
 SZEGEDEN.
 Árjegyzék 2000 képpel ingyen és bérmentve.

Oh jaj! Köhögés, rekedtség ellen gyors és kitűnő **Éljen!**
 eredményt használhatók az

EGGER-féle MELLPASZTILLÁK
 Doboz 1 korona és 2 korona.
 Próbadoz 80 fillér.
 Kapható minden gyógyszerárban és a főraktárban.
 Budapest, VI., Váci-körút 17. Egger mellpasztilla
 szabadított meg.

FRATELLI DEISINGER
 küld Fiuméből vagy Triestből
 4 1/2 kg. Cuba-kávét, válogatott
 15 korona 30 fillérért
 elvámolva és bérmentve.
 ÁRJEGYZÉK INGYEN

BENZIN MOTOROK
 LOKOMOBILOK
 és GÁZMOTOROK ipari és gazdasági célokra

OSERS és BAUER gyárából
 a legjobb és legújabbok a létező szerkezetek között.
 Vezérlépvizsgálás és rakítás: **DÉNES B.**
 Budapest, VI., Váci-körút 61.
 Képes árjegyzék ingyen.

Portor, Sherry, Malaga, Madeira,
 Marsala, Chablis,
 Rajna- és Mosai-borok.

Bodega Company
 Kapható minden jobb fűszer- és
 osemaga-kereskedésekben, szőlők-
 kávéházak és éttermekben.

SZABADALMAKAT ÉRTÉKESÍTŐ
 VÁLLALAT
 BUDAPEST VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 17.
 Bel- és külföldi szabadalmak fejlesztése, értékesítése és
 figyelmeztetése.
 Vidékekre és mustrák lejáratosítása — Felvilágosítás díjlan.

Előrangú kénes bőrvízű gyógy-
 fürdő, páratlan gőzfürdővel leg-
 modernebb tusfürdővel, pom-
 páz ásványvíz-üzorákkal, ké-
 és kádfürdőkkel, — 200 kéngel-
 mes lakozószobával. — Prospektus
 kívánatra ingyen és bérmentve.

CSÁSZÁRFÜRDŐ
 feli és nyári gyógyhely
 BUDAPESTEN.

Kiváló üdítő ital és gyógyezelokra is szolgál.

GOLIÁT MALATA-SÖR

ÁJÁNLJAK: Dr. Kóányi és Dr. Kéthly egyetemi tanár urak leg-
 bajoknál, vérzésességben, emésztési zavarnaknál, gyengességneknl stb.
 Gyár és megrendelés hely:
KÓBANYAI KIRÁLY-SÖRFŐZŐ, KÓBANYA.

Ha önzül a haja.

használja a kitűnő Zoltán-féle **STELLA VIZET** (szelített Hair Regenerator) mely
 nem fest, hanem a haj eredeti színet adja vissza. Üvege 2 kor. posta után
 bérmentve 2 kor. 80 fill. ZOLTAN BELA gyógyszerárban, Bpest, N.-korona-u. 23.

100.000
 sorsjegy.

50.000
 nyeremény.

Minden második
 sorsjegy nyer.

A jelenkor legnagyobb nyeresi esélyű
 sorsjátéka a st. kir. szab.

OSZTÁLYSORSJÁTEK.
 Megrendelések intézendők:

GAEDICKE A BUDAPEST
 IV., Kossuth Lajos-utca 17.

Havonta
 egy húzó.

Tervezet ingyen
 és bérmentve.

Ügyneket
 kerestének.

Általános tudósítóg, hogy a szépség előidéző és fenn-
 tartására a legkifűnőbb és legbiztosabb a **FÜLDES-féle**

MARGIT KRÉM
 Ára: 2 kor., kis üvege 1 kor., szappan 70 fillér, puder 1.20 kor.
 Készítő: **FÜLDES KELEMEN** gyógyszerár. **ARADON.**
 Kapható minden gyógyszerárban.

Páratlan
 és nélkülözhetetlen
 fogtisztító szer a

THYMOL fog-kréme
 1 tubus 60 fillér.
 Mindenütt kapható.

A KI AKARJA, HOGY GYERMEKEI egészségesek legyenek,
 s ki maga sem akar beteg lenni, használjon

FELLER-féle ELSA-FLUID-ot
 Ezekre menő közzendő levelek! — Gyógyítja a legtöbb betegséget!
 12 kis üveget 5 koronáért küld. Központi elárúító
FELLER V. JENŐ, gyógyszerár, Budapest, VI., Váci-körút 17.
 STUBICA, re-utca. (via Csákörtvény)

Óvakodjunk
 artákteleu
 utána-
 toktól!

Brady-féle MARIACELLI GYOMORCSEPEK
 200 év óta elismert kitűnő hatásúak
 gyomorba), étvágytalanság, nehéz emésztés -
 stb. ellen. Kis üveg 80, nagy 1.40 fill. Kapható
 minden gyógyszerárban. — Központi elárúító
BRADY KÁROLY
 „MAGYAR KIRÁLY” gyógyszerár BECS, I., Fleischmarkt 1. sz.,
 honnan 3 kis üveg 2.40 korona, vagy 2 nagy üveg 2.80 kor.,
 bérmentve küldetik.

legújabb egészségi egyiptomi

TURUL SZIVARKA-HÜVELY
 100 dr. 3000 2000 dr. 7 kor. 5000 dr. 15 kor.
 postán bérmentve küld.

ENGEL LAJOS SZEGED

Vigyél össze kedvedet, a hat pókzser. Alkalmazás egészségesnek, betegnek és károsnak. Különböző gyomor- és
 bélbántalmak, székely, vérzésesség, gyomorfájás, gyomorfájás stb. esetekben bámulatos hatása.
 Mindennemű felvilágosítást készséggel ad:
Dr. LASZLO FRIGYES, Budapest, VI. Gyó-utca 7. sz.

Tropolon-csész, Tropolon-csész, Tropolon-csész, Tropolon-csész, Tropolon-csész, Tropolon-csész, Tropolon-csész, Tropolon-csész,
 kapható minden gyógyszerárban. — Gyár és székelyi hely:
Dr. RÖDER és TÁRSA Klosternenburg.

TROPOLON